

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen

Sagsnr.: 2009-20-221-00208

Dep. sagsnr. 14890

Den 9. juli 2009

FVM 676

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Kommissionens forordning om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 for så vidt angår listen over ernæringsanprisninger

KOM-dokument foreligger ikke

Kommissionen har fremsat et udkast til forslag til forordning om ændring af forordning 1924/2006/EF (anprisningsforordningen) for så vidt angår listen over ernæringsanprisninger (anprisningsforordningens bilag).

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed (SCoFCAH) den 15. juli 2009.

Formålet med forslaget er at opdatere anprisningsforordningens bilag med følgende 5 ernæringsanprisninger: kilde til omega-3 fedtsyrer, højt indhold af omega-3 fedtsyrer, højt indhold af monoumættet fedt, højt indhold af flerumættet fedt og højt indhold af umættet fedt. De pågældende anprisninger nåede ikke at blive medtaget i anprisningsforordningen inden vedtagelse i 2006, idet betingelser for anvendelse ikke var tilstrækkeligt afklaret.

Kommissionen har indhentet udtalelse fra Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) vedrørende de pågældende ernæringsanprisninger samt deres betingelse for anvendelse. EFSA konkluderer, at de pågældende næringsstoffer har en ernæringsmæssig betydning, og de pågældende anprisninger skønnes således at være relevante for forbrugeren til at kunne foretage et sundere valg.

Forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

Det er regeringens generelle holdning, at en udvidelse af listen af ernæringsanprisninger skal bygge på et solidt videnskabeligt ernæringsfagligt grundlag, og at det er væsentligt at holde fast ved, at de umættede fedtsyrers gavnlige rolle i kosten er betinget af, at de træder i stedet for indtag af mættet fedt, herunder at anprisningerne ikke fører til, at det totale fedtindhold i kosten forøges. Dette kan løses ved, at begrænsninger for anvendelse af anprisninger på grund af indhold af mættet fedt i fødevarer sker via fastsættelse af ernæringsprofilerne, jf. anprisningsforordningens artikel 4, stk. 1.

Regeringen agter på den baggrund at tilslutte sig forslaget, idet regeringen lægger stor vægt på, at der i forbindelse med udformningen af ernæringsprofilerne sættes restriktive grænser for anpriste fødevarers indhold af mættet fedt.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen

Sagsnr.: 2009-20-221-00208

Dep. sagsnr. 14890

Den 9. juli 2009

FVM 676

GRUNDMOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG**om forslag til Kommissionens forordning om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 for så vidt angår listen over ernæringsanprisninger****KOM-dokument foreligger ikke****Resumé**

Kommissionen har fremsat et udkast til forslag til forordning om ændring af forordning 1924/2006/EF (anprisningsforordningen) for så vidt angår listen over ernæringsanprisninger (anprisningsforordningens bilag). Forslaget omfatter fastsættelse af kriterier for 5 anprisninger (kilde til omega 3-fedtsyrer, højt indhold af omega-3 fedtsyrer, højt indhold af mono-umættet fedt, højt indhold af flerumættet fedt og højt indhold af umættet fedt), der foreslås tilføjet anprisningsforordningens bilag. Forslaget er fremsat i henhold til anprisningsforordningens artikel 8, stk. 2. En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

Baggrund

Kommissionen har fremsendt forslag til forordning om ændring af forordning 1924/2006/EF (anprisningsforordningen) for så vidt angår listen over ernæringsanprisninger (anprisningsforordningens bilag). Det foreslås at tilføje 5 ernæringsanprisninger til bilaget.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 8, stk. 2 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 af 20. december 2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer (anprisningsforordningen).

Forslaget behandles efter en forskriftsprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed. Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forordningen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Opnås der ikke kvalificeret flertal i Komitéen, forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder.

Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes sat til afstemning på mødet i Den Stående Komité for Fødevarer og Dyresundhed (SCoFCAH) den 15. juli 2009.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Formålet med forslaget er at opdatere anprisningsforordningens bilag med følgende 5 ernæringsanprisninger: kilde til omega-3 fedtsyrer, højt indhold af omega-3 fedtsyrer, højt indhold af monumættet fedt, højt indhold af flerumættet fedt og højt indhold af umættet fedt.

De pågældende anprisninger nåede ikke at blive medtaget i anprisningsforordningen inden vedtagelse i 2006, idet betingelser for anvendelse ikke var tilstrækkeligt afklaret.

Kommissionen har indhentet udtalelse fra Den Europæiske Fødevarer- og Fødevarer Sikkerhedsautoritet (EFSA) vedrørende de pågældende ernæringsanprisninger samt deres betingelse for anvendelse. EFSA konkluderer, at de pågældende næringsstoffer har en ernæringsmæssig betydning, idet indtaget af omega-3 fedtsyrer i nogle tilfælde er lavere end anbefalingerne tilsiger, samt at monumættet -, flerumættet - og umættet fedt spiller en vigtig ernæringsmæssig rolle i kosten i form af en reduktion i indtaget af mættet fedt. De pågældende anprisninger er således skønnet at være relevante for forbrugeren til at kunne foretage et sundere valg.

De fastsatte betingelser for anprisningerne tager udgangspunkt i, at der skal være en betydelig mængde i fødevaren. Kriterierne for indhold af omega-3 fedtsyrer tager derudover højde for, at der er to typer af omega-3 fedtsyrer (henholdsvis alfa-linolensyre og de langkædede omega-3 fedtsyrer (EPA og DHA) med forskellige fysiologiske betydninger og forskellige niveauer for indtag. For at tage højde for yderligere potentielle uhensigtsmæssigheder i forhold til, hvad der udgør et betydeligt indhold, er det skønnet nødvendigt at stille krav om, at et indhold af omega-3 fedtsyrer skal vurderes på basis af både pr. 100 g og pr. 100 kcal af fødevaren.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt forslaget som et led i forskriftsproceduren med kontrol.

Gældende dansk ret

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 af 20. december 2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer er direkte gældende i Danmark og de øvrige medlemsstater.

Konsekvenser

Kommissionens forslag tager hensyn til EFSA's videnskabelige vurdering.

Forslagene vurderes ikke at have statsfinansielle eller samfundsøkonomiske konsekvenser. Endvidere skønnes forslaget ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Sagen har været i offentlig høring på høringsportalen, og i skriftlig høring i Det Rådgivende Fødevareudvalg (EU-underudvalget). Der er indkommet følgende bemærkninger:

DI Fødevarer og Mejeriforeningen er tilfredse med forslaget, men mener, at der i kriterier for omega-3 fedtsyrer ikke skal stilles krav om indhold både pr. 100 g og pr. 100 kcal, men hellere pr. 100 g eller pr. 100 kcal. Derudover peger begge organisationer på, at der er en række andre ernæringsanprisninger, der bør ændres/tilføjes anprisningsforordningens bilag.

Kræftens Bekæmpelse (KB) finder, at de foreslåede ernæringsanprisninger i princippet er relevante i et folkesundhedsperspektiv, hvor det totale fedtindtag i kombination med et højt indtag af mættet fedt har stor betydning for udviklingen af en lang række kostrelaterede sygdomme. KB kan imidlertid ikke anbefale de foreslåede kriterier, idet de virker fastlagt på et tilfældigt og ikke gennemtænkt grundlag. KB udtrykker tvivl om, hvorvidt de foreslåede anprisninger vil have en gunstig effekt på folkesundheden, hvis det øgede fokus på fedtkvaliteten overskygger det vigtigste mål, nemlig at begrænse det totale indtag af fedt. KB mener, at forslaget i værste fald vil kunne komme til at bidrage til et øget indtag af fedt. KB henviser til, at kravet om, at fedttypen skal udgøre mindst 10% af energien styrker deres bekymring, idet dette vil kunne anspore forbrugere til at vælge federe produkter med anprisningerne. KB anbefaler derfor, at man endnu engang gennemgår kriterierne inden den endelige vedtagelse.

Forbrugerrådet kan ikke støtte at udvide listen over ernæringsanprisninger med de foreslåede fedtanprisninger, idet de mener, at dette vil øge befolkningens forvirring om, hvad der er sund og hensigtsmæssig mad ved at sende et signal om at spise mere af det "sunde" fedt, frem for at begrænse det totale indtag af fedt. Forbrugerrådet peger på, at de fastsatte kriterier netop fremhæver de fede produkter, som mayonnaise, margariner, olier og andre fedtstoffer, idet fedttypen skal udgøre mindst 10% af energien.

Landbrug & Fødevarer er tilfredse med, at det bliver muligt at anvende yderligere ernæringsanprisninger. Det har blandt andet været et ønske fra Dansk Akvakultur at kunne anvende ernæringsanprisninger om indholdet af omega-3 fedtsyrer i fisk. Landbrug og Fødevarer ser dog gerne, at betingelsen for at anvende ernæringsanprisninger om omega-3 fedtsyrer ændres, således at vurderingen sker på basis af 100 g *ELLER* pr. 100 kcal af fødevaren.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at en udvidelse af listen af ernæringsanprisninger skal bygge på et solidt videnskabeligt ernæringsfagligt grundlag. Med henvisning til EFSA's udtalelse vurderes det, at de pågældende anprisninger kan være relevante for forbrugeren til at kunne foretage et sundere valg. Det er dog væsentligt at holde fast ved, at de umættede fedtsyrers gavnlige rolle i kosten er betinget af, at de træder i stedet for indtag af mættet fedt, herunder at anprisningerne ikke fører til, at det totale fedtindhold i kosten forøges.

Regeringen finder det vigtigt, at betingelserne for anvendelse af de pågældende anprisninger generelt sikrer, at det kun er de fødevarer, som bidrager med en betydelig mængde af næringsstoffet, der kan anpriser. De fastsatte kriterier for anvendelse, der har været drøftet på ekspertniveau, forsøger at tage højde for en række praktiske uhensigtsmæssigheder, som EFSA peger på i sin udtalelse.

Dette betyder eksempelvis, at for anprisning af omega-3 fedtsyrer er det nødvendigt at stille krav om, at indhold af omega-3 fedtsyrer skal vurderes både ud fra indhold pr. 100 g (vægt) og pr. 100 kcal (energi). Det vil føre til store uhensigtsmæssigheder, hvis man skulle acceptere et krav om enten pr. 100 g eller pr. 100 kcal, som DI Fødevarer, Mejeriforeningen og Landbrug & Fødevarer fremfører. Dette ville eksempelvis betyde, at produkter med et meget lavt fedtindhold som grøntsager, mager fisk, m.v. kan anpriseres som en god kilde til omega-3 desuagtet, at de ikke indeholder en betydelig mængde af fedtsyren.

Med hensyn til Kræftens Bekæmpelse og Forbrugerrådets bemærkning om, at det er uhensigtsmæssigt at stille krav om, at fedtsyrerne skal udgøre mindst 10% af energien, idet dette vil medføre, at det er de fede produkter, der kan anpriseres, skal regeringen bemærke, at denne grænse netop er fastsat for at undgå anprisninger på produkter, hvor det ikke er relevant, fordi de i sig selv har et lavt fedtindhold.

Formålet med disse anprisninger er at kunne orientere forbrugeren om en gavnlig fedtkvalitet. Det er således vigtigt, at der er tale om en betydelig mængde af den pågældende fedttype i forhold til det totale fedt, og at der i det hele taget er tale om en betydelig mængde i det samlede produkt. Dette indebærer implicit, at de produkter, som det er relevant at fremhæve på grund af en gavnlig fedtsyreprofil, er de fedtholdige produkter som olier, nødder m.v. Det kan diskuteres, hvor grænsen skal fastsættes, men regeringen finder, at et krav om 10% af energien udgør et fornuftigt niveau.

I henhold til EFSA's vurdering, så er de umættede fedtsyrers gavnlige rolle i kosten betinget af, at de træder i stedet for indtag af mættet fedt.

Det er regeringens opfattelse, at det problem generelt søges løst ved, at begrænsninger for anvendelse af anprisninger på grund af indhold af mættet fedt i fødevarer sker via fastsættelse af ernæringsprofilerne, jf. anprisningsforordningens artikel 4, stk. 1. Ernæringsprofilerne skulle have været etableret senest i januar i år, men vedtagelsen heraf er blevet forsinket.

Regeringen lægger stor vægt på, at der i forbindelse med udformningen af ernæringsprofilerne sættes restriktive grænser for indholdet af mættet fedt i fødevarer, således at det ved anprisning af fødevarer undgås, at forbrugeren bliver vildledt.

På den baggrund forholder regeringen sig positivt til forslaget.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslagene i andre medlemsstater.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.